

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Лохвицький механіко-технологічний фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»

Уведено в дію з 01.11.2025р.
Наказ директора від 30.10.2025р.
№ 38/01-10

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор ВСП «Лохвицький
механіко-технологічний фаховий
коледж Полтавського ДАУ»
Ліана МУСІЄНКО
«30» 10 2025р.

ПОЛОЖЕННЯ
про організацію фізичного виховання і масового спорту у
Відокремленому структурному підрозділі
«Лохвицький механіко-технологічний фаховий коледж
Полтавського державного аграрного університету»

Розглянуто і схвалено
на засіданні педагогічної ради коледжу
Протокол від «30» 10 2025р. № 2

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення регламентує організацію фізичного виховання та масового спорту у ВСП «Лохвицький механіко-технологічний фаховий коледж Полтавського державного аграрного університету» та визначає систему її планування, організації і контролю.

1.2. Фізичне виховання та масовий спорт у коледжі мають на меті забезпечити виховання у здобувачів освіти потреби самостійно оволодівати знаннями, уміннями й навичками управління фізичним розвитком людини засобами фізичного виховання та навчання, застосовувати набуті цінності в життєдіяльності майбутніх фахівців.

1.3. Завданням фізичного виховання та масового спорту у коледжі є:

- формування у здобувачів освіти основ теоретичних знань, практичних і методичних здібностей (умінь і навичок) з фізичного і спортивного виховання, фізичної реабілітації, масового спорту як компонентів їх повноцінної, гармонійної та безпечної життєдіяльності;
- набуття здобувачами освіти досвіду в застосуванні здобутих цінностей впродовж життя в особистій, навчальній, професійній діяльності, побуті та сім'ї;
- забезпечення належного рівня розвитку показників, функціональних та морфологічних можливостей організму, фізичних якостей, рухових здібностей, працездатності;
- сприяння розвитку професійних, світоглядних і громадянських якостей;
- підготовка та участь здобувачів освіти у різноманітних заходах;
- створення умов для розкриття фізичних здібностей молоді, задоволення потреб у дозвіллі, активному відпочинку, формування життєво необхідних навичок через особисту і колективну участь здобувачів освіти в спортивних заходах;
- висвітлення в засобах масової інформації, на сайті фахового коледжу, на офіційних сторінках в соціальних мережах спортивних подій, популяризація досягнень і перемог здобувачів фахової освіти.

1.4. Освітній процес з фізичного виховання та масовий спорт у коледжі ґрунтується на наступних принципах:

- пріоритетності освітньої спрямованості фізичного виховання та функціонального фактору в оцінюванні фізичного розвитку здобувачів фахової передвищої освіти;
- орієнтації на різноманітність, що передбачає створення в коледжі умов для широкого вибору здобувачами фахової передвищої освіти засобів фізичного виховання та спорту, які відповідали б їх запитам, інтересам, стану здоров'я, фізичній і технічній підготовленості, спортивній кваліфікації;

1.5. Загальне керівництво організацією освітнього процесу з фізичного виховання та його спеціалізованих напрямів здійснює директор коледжу, який забезпечує прийняття управлінських рішень щодо створення необхідних умов для реалізації завдань фізичного виховання в коледжі, та керівник фізичного виховання, який безпосередньо підпорядковується директору коледжу, несе відповідальність за організацію й ефективність роботи.

1.6. Безпосередню організацію фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи забезпечують голова циклової комісії, керівник фізичного виховання, викладачі фізичного виховання.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

2.1. Організація освітнього процесу з фізичного виховання та масового спорту в Коледжі базується на Законах України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту», «Про фізичну культуру і спорт», «Про затвердження заходів з реалізації Національної доктрини розвитку фізичної культури і спорту».

Відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 04.11.2020 року зі змінами внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 19.08.2022 року № 930 «Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року», від 09.12.2015 року № 1045 «Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України», положеннях Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту до 2024 року здійснюється формування культури здорового способу життя, збільшення кількості молоді, яка регулярно займається руховою активністю, забезпечення підготовки, участі збірних команд Фахового коледжу в спортивних змаганнях.

2.2. Організація освітнього процесу з фізичного виховання в коледжі здійснюється на підставі вимог державних стандартів, стандартів фахової передвищої освіти зі спеціальностей, затверджених в установленому законодавством порядку.

2.3. Організація масового спорту в коледжі здійснюється на підставі календарного плану спортивних заходів, положень про змагання та відповідних правил, які встановлюють організатори і затверджують в установленому порядку.

2.4. Навчальні заняття є обов'язковими і включаються до навчальних планів усіх спеціальностей протягом усього періоду навчання (крім випускного семестру) в обсязі до 4 годин на тиждень.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Система організації фізичного виховання і масового спорту в коледжі передбачає:

- організацію та проведення навчальних занять з фізичної культури та фізичного виховання;
- організацію фізкультурно-оздоровчих заходів: самостійні заняття фізичними вправами; вправи в режимі дня (руханки, активні перерви, фізкультурні хвилинки під час освітнього процесу); заняття зі здобувачами освіти, віднесеними за станом здоров'я до спеціальної медичної групи; «Дні здоров'я»; заняття в групі загальної фізичної підготовки;
- організацію спортивно-масових заходів: Всеукраїнський олімпійський урок, спортивні змагання та товариські зустрічі з видів спорту; некласифікаційні змагання («Веселі старты», челенджі, флешмоби, квести, турніри, першість закладу освіти тощо);
- участь у змаганнях з видів спорту різного рівня (районного, міського, обласного, всеукраїнського, міжнародного).

3.2. Організація і зміст фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи здійснюється за такими напрямками:

- створення фізкультурно-оздоровчих і спортивних секцій, гуртків;
- популяризація фізичного виховання і спорту, здорового способу життя;
- організація і проведення турнірів, конкурсів, матчевих зустрічей, спортивних свят, масових змагань тощо.

3.3. Основними видами навчальних занять з фізичного виховання в коледжі є: практичне, індивідуальне заняття, консультація.

3.4. Перелік тем практичних занять визначається навчальними програмами навчального предмета «Фізична культура» і освітнього компонента «Фізичне виховання». Практичне заняття складається з проведення попереднього контролю показників фізичного розвитку здобувачів фахової передвищої освіти, їх знань, умінь і навичок з фізичного виховання, їх перевірку, оцінювання.

3.5. Індивідуальне заняття організовується та проводиться з окремими здобувачами фахової передвищої освіти з метою підвищення рівня їх підготовки та розкриття індивідуальних здібностей. Індивідуальні заняття організовуються за окремим графіком.

3.6. Самостійна робота здобувачів фахової передвищої освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час. Зміст самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти визначається навчальними програмами з навчального предмета «Фізична культура» і освітнього компонента «Фізичне виховання», методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

3.7. «Фізична культура» є обов'язковим навчальним предметом освітньої програми профільної загальної середньої освіти, «Фізичне виховання» є обов'язковим освітнім компонентом освітньо-професійних програм підготовки фахового молодшого бакалавра.

3.8. Організація освітнього процесу з фізичного виховання відбувається відповідно до розподілу здобувачів фахової передвищої освіти на медичні групи та згідно з розкладом навчальних занять, затвердженим директором коледжу, розкладом роботи спортивних секцій, що затверджуються директором коледжу.

3.9. Для проведення спортивно-масової роботи в коледжі можуть бути запрошені тренери-викладачі з видів спорту.

3.10. До занять у спортивних секціях, групах загальної фізичної підготовки допускаються здобувачі фахової передвищої освіти, які пройшли медичний огляд і допущені до занять за станом здоров'я.

3.11. Відповідальність за проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи покладається на керівника фізичного виховання і безпосередньо на викладачів фізичного виховання і керівників спортивних секцій з певного виду спорту.

4. ВИМОГИ ДО ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

4.1. Здобувачі фахової передвищої освіти, які визначені здоровими та не мають відхилень у стані здоров'я, на початок навчального року зараховуються до основної медичної групи. Здобувачі фахової передвищої освіти, які мають

хронічні захворювання та відхилення у стані здоров'я, проходять медичний огляд до початку навчальних занять (Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України № 518/674 від 20.07.2009р.)

4.2. Довідки про звільнення від занять з фізичного виховання та фізичної культури, про наявність спеціальної медичної групи здобувач фахової передвищої освіти повинен надати викладачу в двотижневий термін на початку семестру.

4.3. Звільнення здобувача фахової передвищої освіти в повному обсязі від фізичних вправ здійснюється на підставі висновку лікарсько-консультативної комісії.

4.4. Здобувачі фахової передвищої освіти, які тимчасово звільнені від занять з фізичного виховання, зобов'язані бути присутніми на заняттях у спортивній формі.

4.5. Здобувачі фахової передвищої освіти, які не надали довідку з визначенням спеціальної медичної групи чи звільнення від занять, до виконання нормативів не допускаються, однак присутність на заняттях – обов'язкова. Зазначену інформацію доводять до відома керівників академічних груп.

4.6. Списки здобувачів фахової передвищої освіти, віднесених до спеціальної медичної групи та звільнених від фізичного виховання, затверджуються на початку кожного семестру розпорядженням директора коледжу та доводяться до відома керівників академічних груп.

4.7. Здобувачі фахової передвищої освіти спеціальної медичної групи відвідують навчальні заняття з фізичного виховання, беруть участь у підготовчій і заключній частинах заняття, а під час проведення основної частини виконують вправи, передбачені програмою для спеціальних медичних груп.

4.8. Викладачі фізичного виховання за місяць до закінчення терміну перебування у спеціальній медичній групі повідомляють здобувачів фахової передвищої освіти, керівників академічних груп про необхідність проходження повторного медичного обстеження з метою визначення групи для занять фізичним вихованням (Наказ Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України № 518/674 від 20.07.2009р.).

4.9. Здобувачі фахової передвищої освіти, які пропустили заняття без поважної причини, зобов'язані відпрацювати пропущені заняття за розкладом консультацій кожного викладача у спортивній залі чи на майданчику.

4.10. Здобувачі фахової передвищої освіти, які отримали травму чи мають погане самопочуття під час проведення заняття з фізичного виховання, повинні негайно повідомити про це викладача. Викладач зобов'язаний надати першу медичну допомогу, викликати медичного працівника або швидку допомогу, повідомити керівника академічної групи та адміністрацію коледжу.

5. ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

5.1. У період з 01.09 до 01.10 кожного навчального року, з метою адаптації здобувачів освіти до навантажень на заняттях фізичної культури та фізичного виховання прийом навчальних нормативів – не здійснюються, а заняття мають рекреаційнооздоровчий характер з помірними навантаженням.

5.2. При оцінюванні навчальних досягнень здобувачів основної медичної групи відповідно показника навчального нормативу визначають рівень навчальних досягнень (низький, середній, достатній, високий), а за технічними показниками виконання рухової дії та теоретичними знаннями виставляють оцінку в балах.

У підготовчій медичній групі (за результатами медичного огляду) засвоєння програмового матеріалу має бути поступовим процесом і проводитися за умови виключення окремих рухових дій та вправ, що пов'язані з обмеженням максимального фізичного навантаження здобувачів освіти (у залежності від характеру та ступеня відхилень у здоров'ї). Оцінювання повинно проводитись диференційовано. Сутність такого підходу полягає в тому, що здобувачі освіти підготовчої групи отримують бали на занятті за теоретичні знання, правильне технічне виконання рухових дій, ступінь сприйняття набутих вмінь та навичок.

Здобувачі освіти, які за станом здоров'я віднесені до спеціальної медичної групи (за результатами медичного огляду), обов'язково повинні відвідувати основні заняття фізичної культури і виконувати щадний руханий режим та не протипоказані їм вправи. Оцінювання таких здобувачів за заняття, семестр, навчальний рік повинно мати категорію «зараховано».

Зазначимо, що критерії оцінювання можуть застосовуватися не тільки під час складання контрольного нормативу, але також на всіх заняттях протягом семестру, навчального року та при виставленні тематичних та річних оцінок.

У разі невідповідності рівня навчальних досягнень цим критеріям оцінювання у здобувача ставиться оцінка як «не атестований».

Під час оцінювання здобувачів освіти необхідно:

- здійснювати індивідуальний та диференційований підхід;
- створювати креативні умови;
- дотримуватись теоретико-методичних основ предмету;
- враховувати його фізичний розвиток, рівень фізичної підготовленості та стан здоров'я;
- конкретизувати навчальні завдання, визначені змістом;
- враховувати динаміку особистих навчальних досягнень;
- застосовувати прозорість отриманої оцінки (дати здобувачу освіти короткий аналіз)

Суттєвим критерієм оцінювання здобувачів освіти всіх медичних груп (основної, підготовчої, спеціальної) має бути їх обов'язкова присутність на заняттях не менше ніж 75% часу від усієї тривалості навчання упродовж семестру та навчального року (за виключенням відсутності учня по хворобі).

Техніка безпеки при проведенні занять з навчального предмета «Фізична культура» та «Фізичне виховання»:

1. До занять з предмета «Фізична культура» та освітнього компонента «Фізичне виховання» допускаються здобувачі освіти основної та спеціальної медичної групи у спортивній формі. Здобувачі освіти, які не мають спортивної форми, не допускаються до заняття, але повинні бути присутніми у спортивній залі.
2. Кожній заліковій вправі передуює спеціальна фізична підготовка (не менш як на двох заняттях)
3. До здачі контрольних нормативів допускаються здобувачі освіти основної медичної групи, які на момент прийняття нормативу не скаржаться на погане

самопочуття та стан здоров'я. (згідно наказів МОН України № 371 від 05.05.2008 р. , № 329 від 13.04.2011 р. та № 1222 від 21.08.2013 р.)

4. Перед складання нормативу викладач проводить розминку, а після – відновлювальні вправи.

5. Здобувачі освіти мають право перескласти норматив на визначеному викладачем занятті.

6. Викладач зобов'язаний забезпечити безумовне дотримання правил виконання вимог щодо безпеки під час здачі нормативів.

7. Контрольні нормативи не є домінуючими при виставленні атестації, семестрової та річної оцінки. При оцінюванні навчальних досягнень з фізичної культури та фізичного виховання також враховуються особисті досягнення здобувачів освіти протягом начального року, ступінь активності на заняттях, залучення до занять фізичної культури в позаурочний час, участь у спортивних змаганнях усіх рівнів.

8. У період з 01.09 до 01.10 кожного навчального року, з метою адаптації здобувачів освіти до навантажень на заняттях фізичної культури та фізичного виховання прийом навчальних нормативів – не здійснюються, а заняття мають рекреаційно-оздоровчий характер з помірними навантаженням.

9. В підготовчій та заключній частині заняття, викладач повинен шикувати групу для повідомлення мети заняття та домашнього завдання.

6. ПОВНОВАЖЕННЯ КЕРІВНИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ВІДПОВІДАЛЬНОГО ЗА ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧУ ТА СПОРТИВНО-МАСОВУ РОБОТУ

6.1. Керівник фізичного виховання здійснює такі функції:

- планує навчальну, фізкультурно-оздоровчу та спортивну роботу в коледжі на навчальний рік;
- розробляє план спортивно-масової роботи на поточний навчальний рік і вносить пропозиції до перспективного плану роботи фахового коледжу в частині спортивно-масової роботи;
- здійснює організаційно-методичне керівництво роботою викладачів, контролює підготовку та якість занять з фізичного виховання;
- організовує роботу консультацій, навчально-тренувальних занять спортивних секцій, проведення спортивних змагань, фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових заходів;
- надає консультативну допомогу викладачам фізичного виховання у розробці навчально-методичних комплексів дисциплін;
- організовує проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості здобувачів фахової передвищої освіти, аналізує результати моніторингу фізичної підготовленості;
- вносить пропозиції адміністрації фахового коледжу щодо вдосконалення спортивної бази, забезпечення спортивним інвентарем та обладнанням;
- вносить пропозиції щодо заохочення здобувачів фахової передвищої освіти і викладачів, які беруть активну участь у фізкультурно-оздоровчій та спортивно-масовій діяльності;
- готує матеріали державної статистичної звітності.

7. ДІЯЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАЧІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

7.1. Викладачі фізичного виховання несуть відповідальність за виконання освітньо-професійних програм, навчальних планів і робочих програм навчальних дисциплін.

7.2. Систематично здійснюють моніторинг фізичного розвитку здобувачів освіти та подають узагальнені дані керівнику фізичного виховання фахового коледжу.

7.3. Забезпечують дотримання санітарно-гігієнічних вимог та вимог техніки безпеки під час проведення занять з фізичного виховання та спортивно-масових заходів.

7.4. Створюють умови для об'єктивної самооцінки і самовдосконалення здобувачів фахової передвищої освіти.

7.5. Спрямовують свою діяльність на виховання у здобувачів освіти свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я оточуючих як до найвищої соціальної цінності; на формування звичок здорового способу життя; засобів збереження та зміцнення фізичного, психічного та соціального здоров'я.

7.6. Організують та проводять спортивну та фізкультурно-оздоровчу роботу зі здобувачами фахової передвищої освіти.

7.7. Здійснюють підготовку збірних команд фахового коледжу до участі в міських, обласних, Всеукраїнських змаганнях серед закладів фахової передвищої освіти.

8. ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ ВИКЛАДАЧА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

8.1. Особливої актуальності процес фізичного виховання набуває в умовах воєнного стану. Безпекові заходи обмежують людину в «живому» спілкуванні, звичному для себе способі життя, але найвагомішою проблемою є обмеження рухової активності.

8.2. Основними платформами для роботи зі здобувачами освіти під час дистанційного навчання є Google Meet, Google Classroom, Всеосвіта.

8.3. Під час організації дистанційного навчання викладачу необхідно врахувати наступне:

- особистий приклад викладача;
- знання здобувачами фахової передвищої освіти правил самостійних занять фізичними вправами;
- правила самоконтролю під час виконання практичних завдань;
- виконання фізичних вправ тільки за умови гарного самопочуття, дотримуючись усіх вимог безпекових заходів;
- при виконанні комплексів вправ необхідно враховувати місце їх проведення та наявність інвентарю;
- забезпечення зворотнього зв'язку зі здобувачами фахової передвищої освіти.

8.4. Самостійні заняття фізичними вправами надають можливість оволодіти певними руховими уміннями та навичками, які не передбачені програмою з фізичного виховання, розширити діапазон рухових дій.

До основних форм самостійних занять належать: ранкова гімнастика, виконання елементів спеціальної фізичної підготовки з різних розділів (модулів) навчальної програми.

8.5. Під час організації самостійних занять здобувачів фахової передвищої освіти фізичними вправами викладачу фізичного виховання необхідно:

- забезпечити відповідний рівень допомоги та підтримки самостійної роботи здобувачів освіти;
- допомогти сформувати перелік вправ фізичного розвитку окремих груп м'язів та основних фізичних якостей;
- запропонувати підбір окремих вправ та комплексів вправ із використанням доступного інвентарю.

9. МЕДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА МАСОВОГО СПОРТУ

9.1. Медичне забезпечення передбачає наступні заходи:

- контроль медичних довідок, наданих здобувачами освіти за встановленою формою;
- контроль проходження лікарських обстежень на початку кожного семестру здобувачами освіти, які віднесені до спеціальної медичної групи;
- додаткові огляди здобувачів фахової передвищої освіти перед спортивними змаганнями;
- лікарсько-педагогічні спостереження в процесі навчальних занять з фізичного виховання та спортивних змагань,
- здійснення самоконтролю здобувачами освіти за фізіологічним станом;
- консультації з питань фізичного виховання, спорту та здорового способу життя;
- контроль за санітарним станом приміщень та спортивних споруд для проведення занять;
- профілактика спортивного травматизму і патологічних станів, що виникають при нераціональних заняттях фізичним вихованням і спортом.

10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Це Положення набирає чинності з моменту його затвердження Педагогічною радою коледжу.

10.2. Зміни та доповнення вносяться за рішенням Педагогічної ради.

Розроблено: Керівник фізичного виховання Костянтин ТЕРНОВИЙ

Погоджено: Голова циклової комісії Людмила Кузьменко